POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:	Vår referanse:	Sted, Dato
15/4229-MTV	201502413-13 008	Oslo, 27.08.2015

ENDRING AV RETTSGEBYRLOVEN - SVAR PÅ TILLEGGSSPØRSMÅL

Det vises til e-post datert 25.08.2015 hvor Justis- og beredskapsdepartementet ber om tilbakemelding på følgende spørsmål:

- Hvilken (om) nedjustering av multiplikatorer som er nødvendig for å få de nevnte gebyrene i tråd med selvkostprinsippet.
- Hvorvidt POD støtter Oslo namsfogdkontors vurdering av hvilke gebyrer som bør/kan heves, og i så fall hvilke multiplikator som etter PODs mening bør legges til grunn her.
- Hvorvidt departementet kan legge Oslo namsfogdkontors vurderinger til grunn som landsdekkende.

Politidirektoratet vurderte endring av rettsgebyret samt endret multiplikator for utlegg etter anmodning fra Justis- og beredskapsdepartementet i 2014 (vår referanse 2014/01187-1, se vedlagte kopi). Vi har ikke hatt anledning til å foreta noen nye beregninger av kostnaden grunnet den korte svarfristen i departementets henvendelse. Tallene fra 2014 legges til grunn med de forbehold som den gang ble presisert (se tabell siste side).

Utleggsforretninger
Politidirektoratets anbefalte i brev datert 08.04.2014 at multiplikatoren for utleggsforretninger ble endret til 1,7 R dersom rettsgebyret fastsettes til kr 1 025. Da vil gebyrets størrelse i større grad reflektere den faktiske kostnaden som er beregnet i tabellen under, og det tas høyde for usikkerheter knyttet til beregningen av kostnaden som påløper ved å utføre tjenesten. Merk at kostnader knyttet til administrative oppgaver, opplæring, kompetansehevende tiltak og generell publikumsveiledning ikke er medtatt i vår beregning. Heller ikke utgifter til verneutstyr, bil og utgifter til reise til og fra forretninger er medtatt i beregningen.

Notarialforretninger
3. desember mottok Politidirektoratet e-post fra departementet v/ Elisabeth Grytten med følgende spørsmål:
Når det gjelder notarialforretninger har Politidirektoratet tidligere oppgitt at en økning i rettsgebyret innebærer at gebyret blir høyere enn den faktiske kostnaden (jf. brev av 28.5.14). Dette er i tråd med det Domstoladministrasjonen (DA) tidligere har spilt inn. I etterkant har DA likevel vurdert det som hensiktsmessig at multiplikatoren på 0,3R

Politidirektoratet
POD
Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no
Org. nr.: 982 531 950 mva
Giro:
www.politi.no

opprettholdes, og at dette kan ses i sammenheng med at hver enkelt notarialforretning gjennomgående har blitt noe større og mer ressurskrevende, antagelig som følge av mer prisbevisste brukere etter gebyrinnføringen. Hva er PODs vurdering av om multiplikatoren for ***notarialforretninger*** *isolert sett bør endres?*

I brev datert 08.12.2014 støtter Politidirektoratets DA sitt syn. I 2014 ble det registrert 971 notarialforretninger. Oppgaven er således en svært liten del av oppgaveløsningen til politiet, og har samtidig blitt mer arbeidskrevende etter at det ble innført gebyr for ordningen.

Fravikelser
Med utgangspunkt i namsfogden i Oslo sitt anslag om at fravikelsessak i snitt koster kr 3 500 vil dagens gebyr tilsvare selvkost. Politidirektoratets beregning viser en noe lavere kostand for en fravikelsessak, men igjen vises det til usikkerhetsmomenter knyttet til beregninger samt kostnader som ikke er medtatt. Dersom rettsgebyret økes til kr 1 025 er det Politidirektoratets anbefaling at namsfogden i Oslo sitt anslag kr 3 500 legges til grunn for hva det faktisk koster å gjennomføre en fravikelse. Dette med utgangspunkt i at namsfogden i Oslo behandler en meget høy andel av landets fravikelsessaker. Med en økning av rettsgebyret må multiplikatoren endres slik at gebyrets størrelse reflekterer faktisk kostnad.

Tvangssalg
Politidirektoratets beregning viser at dagens gebyrinntekt er noe høyere enn faktisk kostand. Differansen utgjør kr 669, og må anses å være innenfor en rimelig feilmargin med hensyn til utelatte utgifter samt usikkerheter knyttet til beregning av tidsbruk/kost. Politidirektoratet støtter namsfogden i Oslo sitt syn om at gebyret ikke bør settes lavere enn kostnaden. Videre støtter vi namsfogdens syn om at multiplikatoren ikke bør settes høyere av silingshensyn.

Tilbakelevering
Politidirektoratets beregning viser at dagens gebyrinntekt er noe høyere enn faktisk kostnad. Differansen utgjør kr 169 med R=860 og kr 508 med R=1 025. Begge disse må anses å være innenfor en rimelig feilmargin med hensyn til utelatte utgifter samt usikkerheter knyttet til beregning av tidsbruk/kost. Videre er det vår erfaring at sideutgifter knyttet til denne sakstypen er økende, jf. namsfogden i Oslo sitt poeng om kostander til tauing, lagring, taksering og innhenting av nøkkel. Politidirektoratet støtter namsfogden i Oslo sitt syn om at gebyret ikke bør settes lavere enn kostnaden. Videre støtter vi namsfogdens syn om at multiplikatoren ikke bør settes høyere av silingshensyn.

Tvangsdekning
Politidirektoratets beregning viser at gebyrinntekten er langt høyere enn den faktiske kostnaden. Politidirektoratet støtter namsfogden i Oslo sin argumentasjon og konklusjon om at den samlede gebyrbelastningen for realisasjon av utleggspant i innestående på konto bør reduseres vesentlig. Som namsfogden påpeker kan anvisningssakene i mange tilfeller fremstå som unødvendige da saksøkte ved å avgi samtykke kan frigi midlene det er besluttet pant i. Det er derfor ingen grunn til å sette gebyrbelastningen lavere enn selvkost. Namsfogdens forslag om at rettsgebyret bør påløpe i to omganger for å stimulere til frivillig oppfyllelse er etter Politidirektoratets syn en fornuftig løsning.

Forlik
Vår beregning viser at gebyret for forliksklage er lavere enn den faktiske kostnaden ved å levere tjenesten. Dersom rettsgebyret øker til kr 1 025 vil det være mer samsvar mellom gebyr for tjenesten og faktisk kostnad. Forliksrådene i Oslo, Stavanger, Trondheim og Bergen

får særskilt tildeling av lønnsmidler direkte fra Justis- og beredskapsdepartementet. Videre har forliksrådet i Oslo fire avdelinger med 12 dommere i heltidsstilling som innebærer at namsfogden i Oslo er i en særstilling når det gjelder utgifter til kontorer for rådets medlemmer samt utgifter til fire rådssaler. Av den grunn kan ikke namsfogden i Oslo sine vurderinger legges til grunn som landsdekkende når det gjelder kostnadsnivået for tjenesten.

Justis- og beredskapsdepartementet ber om svar på om namsfogden i Oslos innspill til proposisjonen kan legges til grunn som landsdekkende. Da Politidirektoratet på nåværende tidspunkt ikke er kjent med hvilke variabler som namsfogden har lagt til grunn for sine beregninger av kostnadsnivået for den enkelte sakstype kan vi ikke gi noe entydig svar på dette spørsmålet. Namsfogden i Oslo er tillagt rollen som nasjonalt kompetansesenter, og de faglige vurderingene som fremkommer av namsfogdens høringsnotat kan legges til grunn som landsdekkende.

Når det gjelder forliksråd er Oslo i en særstilling med hensyn til lønn og leiekostnader, og Oslo sitt kostnadsnivå kan dermed ikke videreføres til landet for øvrig. I forhold til fravikelser er namsfogden i en særstilling ved at kontoret i 2014 mottok 4 038 av totalt 9 630 begjæringer om fravikelse.

Med utgangspunkt i den korte svarfristen kan ikke Politidirektoratet komme med anbefalinger om gebyrets størrelse utover de betraktninger som fremkommer under de enkelte overskriftene samt beregningene som ble gjort i 2014.

Med hilsen

Sven Olav Gunnerud
seksjonssjef

Christin Røisland
seniorrådgiver

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

	Forlik R	Utlegg 1,85 R	Utlegg 1,7 R	Tilbake-levering* 4,1 R	Fravikelse* 4,1R	Forkynnelse 0,5 R	Tvangssalg* 5,1 R	Tvangsdekn. i finansielle instr. 3,1 R	Utlevering* 4,1 R	Notarial-forretninger 0,3 R
Utgifter på kap. 440**	585	1 078	1 078	2 101	1 336	323	2 123	281	1 003	136
Saksbehandlingssystem (SIAN)	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92
Kap. 414 post 21 (lønn mm til forliksrådets medlemmer)***	363									
Sideutgifter****				1502	1 502		1 502			
Totalt for å tilby tjenesten	**1 040**	**1 170**	**1 170**	**3 695**	**2 930**	**415**	**3 717**	**373**	**1 095**	**228**
Gebyrinntekt R=860	860	1 591	1 462	3 526	3 526	430	4 386	2 666	4 203	258
Differanse R = 860	**-180**	**421**	**292**	**169**	**596**	**15**	**669**	**2 293**	**3 108**	**30**
Gebyrinntekt R= 1 025	**1 025**	**1 896**	**1 743**	**4 203**	**4 203**	**513**	**5 228**	**3 178**	**4 203**	**308**
Differanse R = 1 025	**-15**	**726**	**573**	**508**	**1 273**	**98**	**1 511**	**2 805**	**3 108**	**80**

* Rettsgebyret for disse forretningene er i utgangspunktet 2,1 R, men øker til det som er oppgitt i tabellen når beslutning om å gjennomføre tvangssalg blir truffet, når tilbakelevering blir gjennomført, når tvangsdekning blir gjennomført og når tvangsfullbyrdelse blir gjennomført. Gebyret på 2,1 R påløper selv om begjæringen senere blir trukket eller avvist.

** Inkludert i denne posten er lønn, drift, husleie, sosial kostnader, arbeidsgiveravgift mm, forsiktig anslag portoutgifter. Beregning av lønnskostnad tar utgangspunkt i faktisk medgått tid til å behandle saken. Tid medgått til generell publikumsveiledning, opplæring og kompetansehevende tiltak er ikke medtatt.

*** Politiet belastet kap 0414 post 21 med totalt kr 38 017 404,69 i 2013 (bokført ihht kontantprinsippet)

**** Samlet forbruk sideutgifter sivil rettspleie er fordelt på antall saker for å få frem et gjennomsnitt. Dette innebærer at beløpet også er tillagt de sakene hvor fullt gebyr ikke påløper. Vi har per dd ikke statistikk som skiller mellom saker som avsluttes før beslutning tas som innebærer økt rettsgebyr, se *.

Politidirektoratet

POD
Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post:
politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Giro:
www.politi.no

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Att: Elisabeth Grytten
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse	*Vår referanse*	*Dato*
	2014/01187-1	08.04.2014

Beregning av gebyrsatser – sivil rettspleie

Det vises til mail datert 24.02.2014 hvor Politidirektoratet gis i oppdrag å beregne kostnader ved levering av de tjenester det kreves rettsgebyr for på politiets område og som posteres på kap. 3440.07. Videre bes POD vurdere gebyrets størrelse sett i forhold til statens kostnader med å levere de tjenestene det tas gebyr for.

Politi- og lensmannsetaten er ansvarlig for sekretariatsfunksjonen for forliksrådet og er i henhold til tvangsfullbyrdelsesloven namsmyndighet.

Forliksrådets sekretariat og namsmannen benytter saksbehandlingsverktøyet SIAN. Det er ikke tilrettelagt for å innregistrere medgått arbeidstid for behandling av de ulike gebyrene i dette systemet. For å kunne si noe om kostnadene knyttet opp mot de enkelte gebyrene må det gjøres tidsstudier i de ulike virksomhetene. Det er vår oppfatning at en tidsstudie må strekke seg over en lengre periode en det er gitt anledning til for angjeldende oppdrag.

Med bakgrunn i at det ikke foreligger noen registreringer av kostnader for saksbehandlingen av sivile gjøremål det kreves rettsgebyr for har POD gitt Namsfogden i Oslo, Rogaland politidistrikt, Nordmøre og Romsdal politidistrikt, Østfold politidistrikt og Vestfinnmark politidistrikt i oppdrag å beregne tidsforbruk for de ulike oppgavene som det kreves gebyr for knyttet til sivile gjøremål.

	Oslo	Nordmøre og Romsdal pd	Rogaland pd	Østfold pd	Vestfinnmark pd
Antall avsluttede saker 2013	76 585	9 476	21 957	28 134	5 872
Andel av totalt antall avsluttede saker i prosent	15,6 %	1,9 %	4,5 %	5,7 %	1,2 %

Antall avsluttede saker inkluderer også saker som ikke genererer rettsgebyr. Det ble totalt avsluttet 491 579 saker i 2013.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

Det forutsettes at opplysningene fra de driftsenhetene/politidistriktene som inngår i denne utredningen gir et tilfredsstillende grunnlag for å kunne si noe om de ressurser/kostnader etaten bruker på å levere tjenestene.

Det fremgår av tilbakemeldingene fra politidistriktene at det er usikkerhet knyttet til å beregne tidsforbruk. Beregningene som er foretatt representerer et gjennomsnitt, og det er den faktisk medgått tid hvor en eller flere personer jobber aktivt med en sak som er lagt til grunn.

Namsfogden i Oslo påpeker at det er en stor utfordring å foreta tidsmålinger over en så kort periode og ut fra dette trekke generelle konklusjoner. Saksbehandlingstid for sakene er vesentlig lengre enn måleperioden og med en kort måleperiode vil en heller ikke avdekke naturlige variasjoner i ressursbruk. Videre er det en fare for at enkelte elementer undervurderes og at det systematisk blir slik at de saker som er virkelig ressurskrevende og som har en omfattende og lang behandlingstid ikke kommer med i målingsgrunnlaget.

POD legger til grunn retningslinjene skissert i Rundskriv R-112/2006. Her heter det at gebyret bør beregnes på grunnlag av en gjennomsnittskostnad ved å utføre den gebyrbelagte myndighetshandlingen. Da den gebyrbelagte aktiviteten påvirker virksomhetens faste kostnader er disse tatt med i beregningsgrunnlaget. Da myndighetshandlingen utføres flere steder har vi beregnet en gjennomsnittskostnad for den samlede aktiviteten ved alle driftsenhetene.

Vi gjør oppmerksom på at de anslag som er beregnet i forhold til ressursbruk per sakstype er basert på en spesialisert oppgaveløsning for Namsfogden i Oslo. For politidistriktene er den sivile rettspleien en integrert del av de øvrige oppgaver, og det vil også være store forskjeller fra driftsenhet til driftsenhet i forhold til saksvolum, geografi, erfaringer, oppgaveløsning og dermed også saksavvikling. I Rogaland er det for øvrig to namsfogdkontorer og i Østfold et namsfogdkontor som også har en spesialisert oppgaveløsning.

<u>Kostnadsberegning</u>
For å kunne beregne en kostnad på tidsforbruket på saksbehandlingen knyttet til de ulike gebyrene har POD tatt utgangspunkt i at et årsverk har en samlet kostnad på kr 786 250 per år. Beløpet inkluderer lønn, drift, husleie, sosiale kostnader, arbeidsgiveravgift, med mer for sivilt tilsatt. For å kunne beregne timesatsen tas det utgangspunkt i Fellesbestemmelsene § 2 punkt 2 hvor det fremkommer at et årsverk er 1 850 timer. Timesatsen er satt til kr 425.

Gebyrsatsen er regulert i rettsgebyrloven. For saker etter tvangsfullbyrdelsesloven kommer kap. 4 til anvendelse. Politidirektoratet har kommet frem til følgende kostnadsanslag for de ulike gebyrene som kommer på kap. 3440.07:

	Tidsforbruk (snitt minutter)	Kostnad (timesats kr 425)	Gebyr	Avvik
Forlik	77	545	860	315
Utlegg	49	347	1 591	1 244
Tilbakelevering	291	2 061	3 526	1 465
Fravikelse	183	1 296	3 526	2 230
Forkynnelse	40	283	430	147
Tvangssalg	294	2 083	4 386	2 303
Tvangdekning	34	241	2 666	2 425

i finansielle instrumenter				
Utlevering	136	963	3 526	2 563
Skjønn/takster	850	7 650*	4 300 per dag	1 100

* Her har vi lagt til grunn en samlet kostnad kr 999 999 per år da oppgaven i all hovedsak utføres av lensmannen som har et høyere lønnsnivå enn en sivilt tilsatt.

Sideutgifter

Det ble i 2013 i utstedt en belastningsfullmakt på kr 74 553 000 på kapittel 0440 post 23 *Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål.* Bevilgningen økte med 7 millioner kroner som følge av regnskapstall og forventet utvikling, jf. Prop. 13 S (2013-2014). Politi- og lensmannsetaten har attestert anvist kr 21 637 793 i 2013, sideutgifter knyttet til tvangsforretninger.

SIAN

Tjenesten SIAN består av saksbehandlermodul for tvangsforretninger, forliksrådsbehandling, gjeldsordning og andre sivile gjøremål samt en beregningsmodul. I følge driftsavtale mellom POD og Statens innkrevingssentral (SI) foregår fakturering via rammeoverføring. Per telefon har SI i dag opplyst at for 2013 var det avsatt kr 45 421 000 til drift av SIAN samt innkreving av rettsgebyr. Med 491 579 avsluttede saker i 2013 innebærer dette en kostnad med kr 92 kr per sak.

Porto

Forliksrådene avsluttet 104 809 saker i 2013. Det er vesentlige portoutgifter knyttet til disse sakene ved utsendelse av tilsvar, innkallinger samt utsendelse av endelig resultat. Utgiftene til porto dekkes delvis av SI via automatiserte løsninger i SIAN. Endelig avgjørelse sendes ut via den enkelte driftsenhet. Med utgangspunkt i 40 kr per sak blir totalen kr 4 192 360.

Namsmennene avsluttet 275 240 utleggsforretninger i 2013. Det er vesentlige portoutgifter knyttet til disse sakene ved foreleggelse og varsel om utleggsforretning, innhenting av inntektsopplysninger og utsendelse av namsmannens avgjørelse. Endelig avgjørelse sendes i all hovedsak ut via den enkelte driftsenhet, og et anslag vil være en kostnad på 11 000 000 hvis man legger til grunn kr 40 per sak.

Det ble avsluttet 14 411 tvangsforretninger knyttet til tilbakelevering, fravikelse, tvangssalg, med mer. Vi legger et svært forsiktig anslag til grunn med 40 kr per sak i portoutgifter. Dette innebærer totalt kr 576 440 kr.

En vesentlig del av portoutgifter er knyttet til oversendelse av alle innkomne saksdokumenter til SI som har arkivansvar som en del av sin tjeneste.

For namsfogden i Oslo utgjorde samlede utgifter til porto 2,3 mill kr i 2013.

Forlik

I tillegg til medgått tid har også etaten utgifter knyttet til leie av møtelokaler for forliksrådet. Av de tilbakemeldingene vi har mottatt utgjør dette en månedlig kostnad med kr 11 145. Videre er det utgifter knyttet til faglitteratur og opplæring av forliksrådet.

Politiet er gitt fullmakt til å belaste kap 414 post 21 for kostnader knyttet til godtgjørelse av forliksrådets medlemmer, kurskostnader og eventuell kompensasjon for tapt

arbeidsfortjeneste og kjøregodtgjørelse. Videre blir utgifter til tolketjenester ført her, totalt 38 017 404,69 kr for 2013. Dette utgjør kr 363 per sak.

Utlegg
For begjæring om utlegg betales 1,85 ganger rettsgebyret. En avholdt utleggsforretning genererer etterarbeid for saksbehandler knyttet til klagebehandling, endring av trekkets størrelse, overføring av sak til ny namsmann og sletting av utlegg i utleggsdatabasen. Disse tjenestene er ikke gebyrbelagt. Basert på tilbakemelding fra nevnte distrikter bruker saksbehandler i snitt 97,6 minutter på disse oppgavene. Dette utgjør en kostnad på kr 691,33.

Tvangsdekning i finansielle instrumenter
Gebyrsatsen for tvangsdekning kan sees som noe høy i forhold til faktiske kostnader, imidlertid er det tidligere blitt vurdert preventive forhold knyttet til at saksøkte selv skal frigi midler det er tatt utlegg i slik at namsmannsinstituttet ikke ønskes iverksatt.

Tilbakelevering, fravikelse, tvangssalg, utlevering og tvangsdekning i finansielle instrumenter
For begjæring om annen tvangsfullbyrdelse enn utlegg betales 2,1 ganger rettsgebyret.
I følgende tilfeller betales dessuten følgende tillegg:

- Ved begjæring om tvangssalg etter tvangsfullbyrdelsesloven kap. 8:3 ganger rettsgebyret når beslutning om å gjennomføre tvangssalget blir truffet.
- Ved begjæring om tilbakelevering etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 9:2 ganger rettsgebyret når tilbakelevering blir gjennomført.
- Ved begjæring om tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10: rettsgebyret når tvangsdekning blir gjennomført.
- Ved begjæring om tvangsfullbyrdelse etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13: 2 ganger rettsgebyret når tvangsfullbyrdelse blir gjennomført.

Disse sakene genererer utgifter knyttet til bruk av låsesmed, inntauing og oppbevaring, verdifastsettelse, annonsering, søkeutgifter, med mer.

Forkynnelser
De fleste sakene som forkynnes er gebyrfrie. Namsfogden i Oslo opplyser at de bruker ca 40 minutter per sak (de saker det kreves gebyr for). De har da sett bort ifra de mest kompliserte hvor man må foreta en rekke oppsøk på alternative adresser. Namsfogden i Oslo hevder at det er helt åpenbart at det er for billig med ½ R for forkynnelser av konkursvarsler og kaller dette for et billig og effektivt inkassovirkemiddel.

Namsfogden i Oslo
Namsfogden i Oslo representerer som tidligere nevnt en spesialisert oppgaveløsning, og det totale kostnadsbildet for enheten vil være interessant når man skal vurdere gebyrenes størrelse sett opp mot kostnadene.

I 2013 avsluttet Namsfogden i Oslo totalt 76 585 saker som genererte kr 77 344 655 i rettsgebyr. Totalt posterte namsfogden i Oslo kr 9 864 160,11 på kap 414 post 21 for utgifter knyttet til forliksrådets medlemmer samt fellesfaktura for kurs i regi av SFN for alle landets forliksrådsmedlemmer. Totale kostnader for Namsfogden i Oslo for 2013 tilsvarer 84,8 mill kr (kap 0414, 0440 og 3440). I tillegg kommer sideutgifter kr 4 053 780.

Tallene viser at kostnadene hos Namsfogden i Oslo overstiger gebyrinntekten.

Oppsummering

	Forlik*	Utlegg	Tilbake-levering	Fravikelse	For-kynnelse	Tvangs-salg	Tvangs-dekning i finansielle instr.	Ut-levering	Skjønn/ takster
Kostnad	545	347	2 061	1 296	283	2 083	241	963	7 650
SIAN	92	92	92	92	92	92	92	92	92
Porto	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Kap 414 post 21	363								
Side-utgifter			1 502	1 502		1 502			
Klage, sletting, overføring ny nm		691							
Gebyr-inntekt	860	1 591	3 526	3 526	430	4 386	2 666	3 526	4 300
Differanse	**-180**	**421**	**-169**	**596**	**15**	**669**	**2 293**	**2 431**	**- 3482**

* I tillegg kommer utgifter til møtelokaler

I tabellen over er utgiftene fordelt på alle avsluttede saker uavhengig av om saken er tilbakekalt eller om den er faktisk gjennomført. For de tvangssakene som faktisk gjennomføres utgjør sideutgiftene mer enn kr 1 502 per sak. For de sakene som ikke gjennomføres er rettsgebyret betraktelig lavere (2,1R). Her spiller også preventive hensyn inn.

Ut fra de rådende forhold og begrenset datamengde knyttet til ressursbruk for de enkelte saker og sakstyper har vi kommet frem til at gebyrsatsene knyttet til ren tidsbruk gir for høye kostnader for publikum (med unntak av skjønn/takster).

Imidlertid når vi ser på sideutgifter og andre kostnader (herunder kostnader knyttet til drift av SIAN) som påløper ut over ren tidsbruk for våre ansatte, vurderer vi at gebyrsatsene er for lave i forhold til samlet medgått ressursbruk.

Med hilsen

Vidar Refvik
Assisterende politidirektør

Saksbehandler:
Christin Roisland og Erling Sorlien
Tlf: 23364216

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse	*Vår referanse*	*Dato*
	2014/01187-2 530	08.12.2014

Beregning av gebyrsatser sivil rettspleie - svar på tilleggsspørsmål

Det vises til e-post av 3. desember 2014 med tilleggsspørsmål knyttet til beregning av gebyr for sivile gjøremål.

Departementet ber om en tilbakemelding på om rettsgebyr knyttet til namsmannens tjenester kan sier å være av en ponal karakter.

I NOU 2003:15 fra bot til bedring karakteriseres et overtredelsesgebyr ved at forvaltningen pålegger en person eller et foretak å betale et pengebeløp til det offentlige som følge av at personen eller noen som identifiseres med foretaket, har overtrådt en handlingsnorm (et forbud eller et påbud) fastsatt i lov eller forskrift i medhold av lov eller i individuell avgjørelse. Videre står det at det er et vilkår for å ilegge et overtredelsesgebyr at en handlingsnorm er brutt, og at formålet med gebyrileggelsen er ponal, dvs å påføre gjerningspersonen eller foretaket et onde som en reaksjon fra samfunnet mot overtredelsen.

Politidirektoratet kan ikke se at rettsgebyret som påløper ved bruk av namsmannens tjenester kan defineres som ponalt. Tvangsapparatet har bl. a. til formål å sikre kreditor – om nodvendig med tvang – at hans tilgodehavende om mulig kan dekkes av debitors midler. Et viktig formål med tvangsprosessen er imidlertid også å beskytte debitor og hans familie mot at den ofte sterkere kreditor tar seg til rette. En ordnet tvangsprosess er nodvendig om man ikke skal ha et samfunn basert på selvtekt og den sterkestes rett.

Ot.prp.nr.18 (1982-1983) opplyser at før dagens rettsgebyrlov trådte i kraft fant man gebyrreglene i lov om betaling for rettsforretninger av 18. desember 1959 nr. 11 (sportelloven). Sportler kan defineres som gebyr for offentlige rettsforretninger. Tradisjonelt har grunnsynet bak sportelordningen vært at gebyret skal være betaling for de tjenester som rettsapparatet yter. Sportlene skal ikke tjene som beskatning eller som avgifter til statskassen. Heller ikke skal de brukes som midler i den økonomiske politikk. Man har ved en utpreget bruk av trinnvise, verdiavhengige gebyrsatser og eller gjennom et stort antall gebyrregler sokt å oppnå samsvar mellom gebyrets storrelse og det arbeid den aktuelle forretningen antas å medfore. I forarbeidene konkluderes det med at man i praksis ikke har lykkes i dette. Sportellovkomiteen av 1956 tok i sin tid konsekvensen av dette, og modifiserte prinsippet om betaling for tjenester dit hen at sportlene skulle dekke statens

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besok: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

utgifter – med unntak for strafferettspleien – ved de foretninger og tjenester rettsapparatet som helhet yter.

Videre nevnes det i forarbeidene at rettsgebyrene i sin alminnelighet også er antatt å kunne omfatte en viss "risikopremie" til dekning av mulig erstatningsansvar for feil og forsømmelser fra det offentliges siden. Behovet for en revisjon av den daværende sportelloven skyldes bl.a. at sportelloven har stor betydning for de administrative og regnskapsmessige rutiner, og man vil kunne oppnå en betydelig gevinst ved å nøye seg med færre beregningsregler. Rammen for Ot.prp.nr.18 (1982-1983) var å utforme en gebyrordning med totalt sett en tilnærmet full kostnadsdekning for de tjenester rettsapparatet yter (bortsett fra strafferettspleien), og hvor reglene i tillegg forenkles.

Ønsket om å forenkle arbeidet ved gebyrberegningen tilsier at gebyret som innkreves i størst mulig grad blir det endelige. Et viktig middel for å nå dette mål vil være i stor utstrekning å inkorporere sideutgifter i sin alminnelighet. For tvangsforretninger blir arbeidsbesvarelsen spesielt stor om man også inkluderer andre sideutgifter, slik at man helt kan slippe reskontroføring i nesten alle saker.

Lovforarbeidene anfører at med utgangspunkt i det generelle synspunkt om at det er ønskelig i større utstrekning en tidligere å benytte betaling som et styringsmiddel for bruk av offentlige tjenester, er det naturlig at en del av det offentliges kostnader ved tvangsfullbyrdelse dekkes gjennom gebyrbetaling for de forskjellige tvangsforretninger. Det hevdes videre at tvangsapparatets blotte eksistens bidrar til å forebygge så vel betalingsmidlighold som selvtekt, og således er til generell nytte for nær sagt alle mennesker. Dette anses som et argument for å la noe av kostnadene bæres over det offentlige budsjett.

Utgiftene ved tvangsinndrivelse må bæres av skyldneren, som derved får en ekstra oppfordring til å unngå tvangsinndrivelse. Om skyldneren ikke er søkegod, vil kravshaveren måtte betale utgiftene ved forsøk på inndrivelse. Dersom gebyret er av en viss størrelse, gir dette en oppfordring til ikke å benytte tvangsapparatet unødvendig, noe som er ønskelig ut i fra samfunnsøkonomiske vurderinger.

Det følger av R-112/2006 et gebyret bør gi incitament til å påvirke de ulike aktørenes handlemåte i samfunnsøkonomisk rasjonell retning. Dette punktet støtter opp om at gebyret kan være av en viss størrelse som en oppfordring til ikke å benytte tvangsapparatet unødig, dvs ha en preventiv virkning.

Når det gjelder multiplikatoren for gebyrforretninger støtter Politidirektoratet DAs syn. Politiet hadde ved utgangen av november i år registrert inn 916 notarialforretninger. Dette innebærer at notarialforretninger er en svært liten del av oppgaveløsningen til politiet, og har samtidig blitt mer arbeidskrevende etter at det ble innført gebyr for ordningen.

Når det gjelder namsmannsoppgavene knyttet til sikring og realisering (utlegg, tilbakelevering, fravikelse, tvangssalg, tvangsdekning i finansielle instrumenter og utlevering) er dette ordninger som vil gå med overskudd hvis man legger beregningen over til grunn. Her påpekes igjen utfordringer knyttet til å foreta tidsmålinger. Videre er tid til publikumsveiledning og andre administrative oppgaver ikke medtatt i beregningen. Kostnader til bil ved kjøring til og fra forretninger er heller ikke medtatt. Når det gjelder sideutgifter er de inkludert i rettsgebyret. Vi erfarer at kostnader knyttet til sideutgifter er økende, f. eks. kan en ny bilnøkkel som er nødvendig ved tilbakelevering koste opp mot 10 000 kr. Dette føres som en sideutgift. I tabellen er det beregnet faktisk medgått tid til oppgaveløsningen. Tid til opplæring og kompetansehevende tiltak er ikke medtatt. Videre har namsmannen utgifter til verneutstyr (vernevest, nødnettradio, med mer).

For hovedstevnevitnets del (forkynnelser) tilkommer betydelige kostnader knyttet til bil.

Det er Politidirektoratets anbefaling av multiplikatoren for utleggsforretninger endres til 1,7 R dersom rettsgebyret settes til kr 1025. Da vil gebyrets størrelse i større grad reflektere den faktiske kostnaden som er beregnet i tabellen over, samtidig som det tas høyde for usikkerheter knyttet til beregningen samt andre kostnader som påløper ved å utføre tjenesten. Når det gjelder tilbakelevering, fravikelse, tvangssalg, tvangsdekning og utlevering mener Politidirektoratet at de preventive hensyn tilsier at gebyrnivået opprettholdes.

Gebyrinntekter fra sivile gjøremål bokføres på kapittel 344007. I 2013 ble det regnskapsført inntekter med kr 688 609 496 kr hvorav 584 721 607 var gebyrinntekter fra sivile gjøremål utført av politietaten.

Kap. 3440:07	2011	% andel	2012	% andel	2013	% andel
Politidirektoratet	537 247 390	84,50	571 235 234	85,00	584 721 607	85,00
Domstols-administrasjonen	97 607 586	15,50	98 526 226	15,00	103 887 887	15,00
Totalt	**634 854 976**	**100**	**669 761 460**	**100**	**688 609 494**	**100**

Vedlagt følger oversikt fra Statens innkrevingssentral som har ansvar for innkreving av rettsgebyr for Politidirektoratet.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besok: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

R=860	Forlik R	Utlegg 1,85R	Tilbakelevering** 4,1 R	Fravikelse** 4,1 R	Forkynnelse 0,5R	Tvangssalg** 5,1R	Tvangdekn i finans.ielle instr. 3,1 R	Utlevering** 4,1 R	Notarial-forretning 0,3R*
Direkte kostnad politiet	545	347	2061	1296	283	2083	241	963	136
SIAN	92	92	92	92	92	92	92	92	92
Porto	40	40	40	40	40	40	40	40	
Kap 414 post 21	363								
Sideutgifter			1502	1502		1502			
Klage, sletting, overforing ny namsmann, med mer		691							
Kostnad for tjenesten	1040	1170	3695	2930	415	3717	373	1095	228
Gebyrinntekt	860	1591	3526	3526	430	4386	2666	3526	258
Differanse	**180**	**-421**	**169**	**-596**	**-15**	**-669**	**-2293**	**-2431**	**-30**
R=1025									
Direkte kostnad politiet	545	347	2061	1296	283	2083	241	963	136
SIAN	92	92	92	92	92	92	92	92	92
Porto	40	40	40	40	40	40	40	40	
Kap 414 post 21	363								
Sideutgifter			1502	1502		1502			
Klage, sletting, overforing ny namsmann, med mer		691							
Kostnad for tjenesten	1040	1170	3695	2930	415	3717	373	1095	228
Gebyrinntekt	1025	1896	4203	4203	513	5228	3178	4203	308
Differanse	**15**	**-726**	**-508**	**-1273**	**-98**	**-1511**	**-2805**	**-3108**	**-80**

* Her har vi lagt til grunn årsverk for lensmann kr 999 999 da dette er en oppgave som i all hovedsak utføres av lensmannen som har et høyere lønnsnivå enn en sivilt tilsatt. For sistnevnte har vi lagt til grunn en samlet kostnad med kr 786 250 per år. Beløpet inkluderer lønn, drift, husleie, sosial kostnader, arbeidsgiveravgift, med mer.

** Rettsgebyret for disse forretningene er i utgangspunktet 2,1 R. Rettsgebyret øker til det som er oppgitt i tabellen når beslutning om å gjennomføre tvangssalg blir truffet, når tilbakelevering blir gjennomført, når tvangsdekning blir gjennomført og når tvangsfullbyrdelse blir gjennomført. Gebyret på 2,1 R betales selv om begjæringen senre blir trukket eller avvist.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

"Rettsgebyr generert 2013-14 pe

"Utlignerrapport til POD 012013-112014

Med hilsen

Sven Olav Gunnerud
seksjonssjef

Christin Roisland
seniorrådgiver

Saksbehandler:
Christin Roisland
Tlf: 23364232